

V Praze dne 11. října 1968

Zpráva o činnosti rozvědek

Přísně tajné!

Aktivním prosazováním polednové politiky se začaly od počátku projevovat pravicové síly s různým stupněm protikomunistického a protisocialistického zaměření. Vývoj těchto projevů a jejich gradace je do určité míry v souladu se zjištěnými tendencemi, záměry a cíli i formami činnosti nepřátelských sil za hranicemi naší země. Naše poznatky také potvrzují, že v jejich prosazování uvnitř ČSSR se aktivně zúčastnily i rozvědky.

Plány, které byly hlášány zcela otevřeně byly zřejmé z oficiálních projevů, publikací a přednášek profesora BRZEZYNSKÉHO, poradce Bílého Domu pro psychologickou válku, který je typickým představitelem taktiky vnitřní eroze socialismu. Ve srovnání s koncepcemi boje proti socialismu a komunismu, které převládaly v USA i v ostatních kapitalistických zemích, zejména v 50 letech (zničení socialismu násilím, ozbrojeným konfliktem) prof. BRZEZYNSKI a celá jeho "škola" vychází z reality upevněného a konstituovaného socialismu v zemích střední a jihovýchodní Evropy, kde jsou u moci komunistické strany a respektuje reálný poměr sil ve světě. Za mnohem účinnější a efektivnější politiku pokládá pozvolné, dlouhodobě programované rozkládání socialistického zřízení zevnitř.

Pokud jde o Československo, příkládá BRZEZYNSKI velký význam vědecky fundovanému, vysoce kvalifikovanému působení na myšlení různých vrstev obyvatelstva. BRZEZYNSKI přesvědčuje své radikalistické odpůrce v USA, že je neúčinné používat v propagandistickém působení

proti socialismu např. u nás globálního odmítání socialismu a nekritického vychvalování kapitalismu. Počítá s inteligentním, kritickým, skeptickým a historicky zkušeným adresátem své propagandy. Zakládá své ideologické ovlivňování čs. obyvatelstva na respektování pozitivních stránek vývoje socialismu v ČSSR, studuje a využívá všech skutečně existujících rozporů uvnitř naší společnosti i mezi jednotlivými socialistickými zeměmi. Vychází ze skutečné problematiky, existující při výstavbě socialismu, využívá problému mezinárodního komunistického hnutí, jeho politika opouští dřívější tendence přímé diskreditace politiky strany a socialismu. Propaganda a taktika vnitřní eroze volí postup maximální objektivity (přesněji zdání objektivity) využívá do značné míry domácích čs. zdrojů informace.

BRZEZYNSKÉHO orientace obráží proces přeměn, k nimž u nás v minulé době docházelo při utváření nových vztahů a norem socialistického soužití a morálky, socialistického demokratismu a státnosti. Snaží se přesvědčit své čtenáře, nebo posluchače, že čs. ekonomická reforma přiblíží čs. ekonomiku ke kapitalistickému způsobu řízení národního hospodářství. Snaží se infiltrovat do různých vrstev obyvatelstva představu, že k dokonalejší demokracii lze dospět jen přiblížením se k "americké demokracii".

Velmi obezřetně a chytře diferencovaně vštěpuje různým vrstvám společnosti myšlenku, že úplná demokracie se s našim socialismem popírá, komunismus a demokracii staví vždy proti sobě, ovšem nevyzývá k násilnému svržení moci; předpokládá dlouhodobější rozkladný proces, ve kterém propaganda založená na vnitřní erozi musí podporovat takové tendence, které ať subjektivně, nebo objektivně směřují k zesilování rozporů mezi stranou a ostatní společností, mezi jednotlivými složkami státního aparátu, mezi průmyslem a zemědělstvím, hlavně však jde BRZEZYNSKÉMU o antagonisování vztahů

mezi stranou a lidem a v zahraniční politice mezi Československem a SSSR.

Základní význam má pro jeho politiku téze o tom, že v období vědecko-technické revoluce musí hegemonii dělnické třídy a s tím i vedoucí úlohu komunistické strany nahradit profesionální, elitní odborné řízení společnosti. Snaží se vyvolat uměle rozpor mezi úlohou inteligence a úlohou dělnické třídy v socialistickém státě. Jeho přednášky v Československu byly velmi chytře a působivě koncipovány tak, aby podstata z vnitřní eroze v nich zůstala, ale přizpůsobil formulace i tón podmínkám, ve kterých přednáší.

Základním cílem BRZEZYNSKÉHO koncepce je: dosáhnout postupné negace vedoucí úlohy strany ve společnosti; docílit takové orientace čs. ekonomiky, aby se oslabil svazky se SSSR a ostatním socialistickým světem; vsugerovat čs. obyvatelstvu, že moderní demokracie je neslučitelná se soudobým socialismem.

V projektech nepřítel, které byly získány nelegálně a poskytnuty přáteli (poznatky, které bylo a je nutno utajit) byly tyto cíle zpracovány do nepřetržitě probíhající operace, která měla a má za úkol využít slabostí, třenic a rozporů ve vyšších kruzích socialistického bloku, využít všechny možnosti k získání rozvědných zpráv, jejich zpracování a opětovné působení dovnitř socialistických zemí, trpělivě "kapku za kapkou". Nepřítel počítal s realizací procesů na měsíc, roky i desetiletí.

A aktivizací antisocialistických sil, nezvládnutelných tlaků různých skupin, ve zveličování stinných stránek našeho vývoje ve vytváření psychózy přehnaného nacionalismu vyústujícího v protisovětské nálady, v tom všem nutno vidět účast a vliv nepřátelských sil a určitý úspěch nepřítel v realizování svých cílů a záměrů za pomoci vnitřních opozičních sil.

Těchto cílů nedosahoval protivník konkrétními trestními činy. Využil postupného rozrušování zásad, principů, podle kterých se u nás žilo a myslelo. Protivník nepodlehł politickému subjektivizmu a voluntariámu ve vlastním táboře. Založil svůj postup na respektování objektivní reality, kterou v tomto případě na našem území analyzovaly a mapovaly štáby badatelů. Protivník využíval především rozporů vyvolaných vnitřními podmínkami, chybami a obtížemi a proměňoval je na svá aktiva.

Směry působení protivníka, zejména emigračních sil
proti ČSSR do konce roku 1967

Taktika protivníka a tedy i jeho emigrantských pomocníků před lednem 1968 se výrazně odlišuje od polednové orientace. Antikomunistická propaganda před lednem 1968 se dá charakterizovat takto: Ve snaze přivodit zvrát socialistického státního zřízení útočil protivník hlavně proti vedoucí úloze strany v naší společnosti. Hlavní směr náporu vedl do oblasti vztahů mezi stranou a jednotlivými třídami a vrstvami společnosti.

Protivník ve své propagandě vylučoval možnost demokratizace veřejného života v podmínkách uplatňování vedoucí úlohy strany. Pravou demokracií je podle nich pouze jejich systém řízení a fungování společnosti. Obviňovali KSČ, že totalizuje vnitřní život v ČSSR, že vyžaduje a vynucuje si "vnitřní přetváření lidí".

Argument pravicových sociálních demokratů, že v díle Marxe a Engelse se nenalezne nic, co by poukazovalo na nutnost systému jedné strany v socialismu byl základním tónem relací Svobodné Evropy, článků v Proměnách atd.,

ve veškerém - v celku jednotně fungujícím komplexu psychologického působení ze Západu.

Protivníkovi šlo a jde dosud hlavně o rozbití jednoty socialistické společnosti, o diskreditaci vedoucí úlohy komunistické strany, která je podle nich brzdou dalšího rozvoje produktivních sil.

Dřívější teorie o "osvobození Československa zvenčí" protivník nahradil tézí, že o osvobození rozhodne sám československý lid. Někteří z nich ovšem hovoří skepticky o živelném a tragickém antikomunismu menšiny národa, který se jím v předlednovém období jeví jako "paralyzovaný, ochrnutý mravně a duchovně ve své většině" (Proměny).

Nehledě však na spory a různá pojetí činnosti protivníka včetně ~~organizace~~ emigrace všem skupinám šlo o profesionální angažovanost o horlivou soutěž v jedné službě, v jedné základní linii: kdo účinněji dokáže prosazovat vůli imperialistů po likvidaci základních principů socialismu, hlavně vedoucí úlohy strany.

Velkou pozornost věnovali antikomunisté všech směrů, od sociálních demokratů organizovaných v IUSY po křesťanské politiky, píšící ve svém časopise Proměny (USA), ale i církevní činitelé všech vyznání, mládeži, jejímu vztahu ke starší generaci, vycházejíce z předpokladu, že mladá generace je přístupnější jejich argumentům o "pravém socialismu", demokracii, rozvoji osobnosti". Mladá generace je zde pokládána jako celek za nejsajímavější tím, že stála "stranou politického dění" lhostejná k režimu. Působili na mládež tvrzením, že komunismus je neplodný, že zkreslil socialistické ideály a že není vhodnou formou organizace vyspělé průmyslové společnosti, vhodným prostředím pro zapojení lidské osobnosti do společenského nadindividuálního rámce a proto může zaručit dosažení etických cílů moderní společnosti.

Snažili se ovlivňovat i mládež organizovanou v ČSM a mladé komunisty. V tomto směru se zvláště exponovala Svobodná Evropa propagací tzv. vlastní orientace mládeže a jejího odklonu od "stranických modelů". Spekulovali s malou životní zkušeností mladých lidí, zdůrazňovali ve Svobodné Evropě odlišnost mladých od starší generace; u mladých komunistů zneužívali jejich odporu proti "stalinistické minulosti", přes který je chtěli vést na své pozice pod rouškou "skutečné socialistické společnosti" bez vedoucí úlohy strany. Ve své propagandě zneužívali tužeb mladých lidí po míru, hovořili o něm však obecně, bez třídního obsahu.

Zvláště významnou sférou působení protivníka byl a je vliv strany mezi inteligencí. Antikomunismus využívá především odstředivých tendencí části československé inteligence, individualistických a liberalistických názorů a postojů. Literatuře, tisku, filmu, divadlu a televizi přisuzovali a přisuzují rozhodující úlohu a klíčové postavení při ovlivňování veřejnosti a formování veřejného mínění. Pracovníkům tisku, rozhlasu a televize věnovali největší pozornost.

Vývojem vztahů mezi inteligencí a stranickými orgány se soustavně zabývají západní rozvědky. Prostřednictvím svých agentů i jinými cestami sledovaly a sledují vývoj rozporů mezi inteligencí a stranickým vedením, pozorovaly jak čs. inteligence přijímá změny na hospodářském úseku i v politickém životě. Přehled o tom, kteří tvůrčí pracovníci jsou v opozici vůči politicko-kulturní linii stranických a vládních orgánů je pořizován s největší péčí a získání zájmových osob je prvořadou záležitostí.

Protivník usiluje o soustavné rozbíjení jednoty socialistických zemí, podporuje odstředivé tendence, založené na nadřazování národních zájmů nad zájmy hnu-

tí. Argumentují, že "komunistické hospodářství a sociální systém byl evropským socialistickým zemím vnucen, a že vede k potlačení národní nezávislosti v zájmu SSSR".

Útoky protivníka proti uplatňování vedoucí úlohy strany v oblasti ekonomiky nejvýrazněji svědčí o změně taktiky. Neútočí proti zespolečnění výrobních prostředků, nevystupuje pro jejich navrácení kapitalistům. Ve svých projevech se antikomunisté od G. Kennana přes Tigrida až po pravicové sociální demokraty nestačí předhánět v ujišťování, že návrat ke starým časům není jejich cílem. Všem jde však ve skutečnosti o ekonomické odpoutání ČSSR od systému RVHP. Nové řízení československého národního hospodářství je zajímalo jen potud, pokud od něho očekávali dezintegraci RVHP.

Z hlediska konečných cílů protivníka je vedoucí úloha komunistické strany hlavní překážkou. Proto každá argumentace konec konců sleduje negaci tohoto principu a vyústuje v popředí práva komunistické strany na vedoucí úlohu ve společnosti. "Jestliže někdo je schopen dopustit se vážných chyb, sotva je to dostatečná legitimace na vládu bez kontroly ... Československá komunistická strana se uchází o právo na trvalou vedoucí úlohu. Ne, neuchází se, bere si toto právo ..." (Ferdinand Peroutka ve Svobodné Evropě 25. 2. 1967).

Útoky protivníka proti uplatňování vedoucí úlohy strany v socialistické společnosti směřují i dovnitř strany. Označují vnitrostranickou demokracii za fiktivní. Napadají principy demokratického centralismu, protože jsou prý přehnaně centralizovány k rozhodující vůli sekretariátu a předsednictva a jejich nejbližších spolupracovníků.

V úsilí o vnesení rozporů mezi komunisty si zaslouží zvláštní pozornosti dosavadní postup Tigrida. Ve snaze působit rozkladně dovnitř KSČ, zneužíval diskusí ve straně, procesu a výměny názorů, všech úskalí v pozná-

vacím procesu strany. Každou kritiku, každý odlišný názor obracel hned v "moderní revisionismus, který je ve svém jádru hnutím komunistů uvnitř strany". (Tigríd - Marx na Hradčanech, str. 119.) Tigríd tvrdí, že "tam, kde idea zkornatěla, revizionismus sílí a je pronásledován ...". Ze složitého procesu tříbení názorů ve straně Tigríd (a ne jen on) vyvozuje, že strana je rozdělena (už před lednem 1968), na dogmatiky a revizionisty. Rozbití jednoty strany je ovšem hlavním cílem protivníka a smyslem jeho působení do řad komunistů.

S přehodnocováním taktiky otevřených útoků, které se ukázaly jako neúčinné začali imperialisté i jejich emigrační pomocníci před 10ti lety. Vítězství pružnější taktiky se projevilo v americké politice diferenciaci a v heslu gradualismu. Mezi emigranty se za tuto koncepci jednoznačně postavil Tigríd se svým "Svědectvím" a Luža s Jonášem v IUSY bulletinu.

Tato forma boje plně odpovídá potřebám a taktice celého světového antikomunismu. V USA byl v roce 1961 zřízen zvláštní výbor pro vedení psychologické války, jehož členy jsou federální ministři, předseda sboru náčelníků štábu a další činitelé. Vznikla také řada vědeckých ústavů pro výzkum komunismu v USA i v jiných kapitalistických zemích. Úkolem těchto vědeckých pracovišť je vypracovávat účinnější metody boje proti socialistickým zemím. Základem stále zůstává využívání slabín na všech frontách, zejména ideologické, protivník se zaměřuje diferencovaně na jednotlivé vrstvy společnosti. Kromě inteligence (zvláště humanistické) přikládají velikou důležitost mládeži, vůči níž vystupují jako odpůrci kapitalismu, hlásají socialistická hesla s cílem oklamat mladé lidi, pro které je kapitalismus vzdálenou minulostí.

Rozvědky v období před lednem 1968

Těmto antisocialistickým směrům v jisté míře odpovídala i činnost rozvědek. Americký rozvědčík prohlásil, že v "současné době probíhá v KSČ boj starých, zasloužilých předválečných, nekvalifikovaných řídicích pracovníků - členů strany s novými, poválečnými pracovníky, jejichž politické zaměření je sice naprosto stranické, ale kteří vlivem školení, ekonomického nebo politického vzdělání převyšují předválečné členy strany. Máme proto hlavní zájem na postižení těchto tendencí a vytváření skupin na ÚV KSČ i centrálních úřadech".

Rozvědčík dále uvedl, že kádrové změny a skupinové tendence sledují především proto, aby zjistili, zda se v centrálních politických a hospodářských orgánech vyskytují pracovníci, kteří kladou zájmy ČSSR na prvé místo - zde použil slova revizionicté. Při sledování těchto lidí se budou snažit vytvořit jim možnosti hospodářských nebo politických úspěchů tím, že případně obětují krátkodobé zájmy USA v jejich prospěch. Nebudou tyto lidi získávat ke spolupráci, ale pouze vytvářet podmínky, na základě kterých budou tito lidé mít úspěchy, takže budou moci "praštit do stolu" a říci - toto je způsob, kterým se dá vývoj v ČSSR vyřešit.

Vytěžením významného agenta americké rozvědky ve Vídni byly koncem roku 1964 získány poznatky, že otevření hranic ČSSR, demokratizace a liberalizace zastihla USA nepřipravené a musí se nyní přizpůsobovat nové situaci. Dále, že prvořadé není již jen to, co přichází /je získáno/ z ČSSR, ale hlavně to, to se tam zanes, tj. takové informace, které by komunistickému režimu škodily. Je prý několik úseků, kterými je možno rozsévat nedůvěru čs. obyvatelstva vůči KSČ. Při návštěvách v ČSSR je třeba se zaměřit:

- a) na Slovensku při rozhovorech poukazovat na to, že Praha nadále pracuje na odnárodnění Slovenska a dívá se na Slovensko de facto jako na protektorát;
- b) v českých zemích má být používáno obrácených argumentů, že novým kursem se v ČSSR separatistické snahy Slovenska nejen trpí, ale i doporučují.

Agent má do této činnosti zapojit všechny své vhodné známé, kteří cestují do ČSSR.

Orgán americké rozvědky upřesňoval agendu takto úkoly: "Nás zajímá od vás jediná věc - vy budete sledovat všechny vojenské osoby ve svém okolí nenápadně a nenásilně, tak jako jste to dělal dosud, žádnými dotazy nebo něčím, čím byste se stal nápadným. Vy budete jenom sledovat, koukat s otevřenýma očima a k těmto osobám zjistíte celé jméno, hodnost, data narození, pokud možno místo narození, přesné bydliště. Budete se snažit zjistit, zda vyjíždí za hranice, speciálně na Západ, zda členové jejich rodin, manželky, sestry, bratři atd. vyjíždějí na Západ. Jestliže vyjíždějí, s předstihem nám to dáte vědět a my se na ně zaměříme. Toto bude jediný váš úkol - čím více kolem nich zjistíte, tím lépe, ale hlavně se vztahem k výjezdu do zahraničí především na Západ."

BND pokládala důraz na práci mezi vysokoškoláky, tj. studenty, asistenty a vědeckými pracovníky tzv. "satelitních" států. Verbováním této kategorie osob se jí prý skýtá velká příležitost k vybudování perspektivní špiónážní sítě, která by zasáhla všechny oblasti života a činnosti toho kterého socialistického státu. Současně razí tendenci postupně opustit od využívání Němců z pohraničních oblastí pro jejich omezené zpravodajské možnosti a riziko neúměrného očekávaného výsledku. O vysokoškolácích, především studentech, hovoří jako o elementu ideologicky nepevném, který, protože neprožil

hrůzy německého fašismu a druhé světové války, nemá vůči NSR vyhraněný názor a averzi.

Na schůzkách dostal ing. WOLF zásadní úkol, aby prostřednictvím svých kamarádů a známých v Praze si připravil podmínky pro setkání, později pak rozpracování a zaverbování důstojníka ČSLA, tajemníka OV-KSČ a příslušníka SNB s tím, že po zaverbování převezme jejich další řízení v ČSSR přímo důstojník - specialista BND.

Pracovník protičeskoslovenského oddělení BND upozornil agenta, aby na dřívější nevýznamné úkoly zapomněl s tím, že mají (BND) především zájem na důstojnících čs. armády, na příslušnících SNB a politických pracovnících - jak se sám vyjádřil "alespoň na úrovni poslance". Toto nově zaměření komentoval HESCH slovy:

"Nebojte se jít na osoby vysoko postavené, neboť čím větší špion, tím menší nebezpečí. Komunisté věší jen malé špiony, velcí se vyměňují."

V září 1967 v průběhu pobytu v NSR se na novináře akreditovaného v ČSSR za hessenský rozhlas a televizi, napojuje BND. Je vytěžován a získáván ke spolupráci. Pokud jde o specifikování zájmu BND, bylo mu naznačeno, že na prvním místě stojí rozpory mezi vedoucími funkcionáři uvnitř země, rozpory mezi socialistickými státy a možnost jejich využití - prohloubení.

Rozvědky v období po lednu 1968

Získané poznatky o činnosti rozvědek v období po lednu 1968 svědčí o tom, že jejich zájem o ČSSR byl a je značný. Zesílily svou činnost především v oblasti politické. Výrazně se to projevilo v období do srpnových událostí. Při dynamice vývoje vnitřních událostí

si nemohly dovolit ztratit přehled a tím možnost podpory (třeba i nepřímé) protisocialistických a extrémních sil. Při své aktivitě přísně dbaly a upouštěly od všeho, co by je mohlo před veřejností diskreditovat, aby jejich činnost nemohla být označena za vměšování do vnitřních záležitostí.

Významnou úlohu v činnosti rozvědek sehráli zastupitelské úřady kapitalistických zemí a především pak legalisovaní rozvědčíci. Značně rozšířili své styky s čs. občany, především inteligencí. Hlavním důvodem při styku s nimi nebylo získávání informací, ale promyšlené narušování a oslabování socialistického přesvědčení. Svým postojem k extrémním liberalizačním snahám se snažili vyvolat dojem, že socialismus nevytváří podmínky pro "pravou demokracii".

Aktivita západních rozvědek po 21. srpnu 1968

Na vojenské obsazení Československa spojeneckými armádami reagovala v zápětí většina západních mocností, zvláště pak velmocí. 21. srpna byl vyhlášen bojový poplach jednotek vyčleněných pro velitelství Severoatlantického paktu.

Kromě vojenské oblasti projevíly rychlou akceschopnost i hlavní zpravodajské služby západních států. Lze to dokumentovat typickým příkladem, že záhy po vstupu spřátelených vojsk na naše území se prudce zvýšila činnost radiocenter používaných k řízení zahraniční agentury. Západoněmecká rozvědka z radiocentra v Mnichově vydala dosud nám neznámé heslo pro své residenty; radiocentr rozvědky USA vydal pokyny k získávání informací politického i vojenského charakteru.

Vývoj v Československu se dostal do středu pozornosti všech důležitějších nepřátelských rozvědek. V jejich

činnosti je však až do této doby zřejmá a nápadná okolnost, že ke zvýšené aktivitě proti nám nedošlo - až na výjimky - na území ČSSR (na středním a východním Slovensku nebyl zaznamenán vůbec žádný poznatek přímého kontaktu západních rozvědek ani s agenturou, ani s ostatními čs. občany), zato však značně stoupla aktivita amerických, britských, francouzských, západoněmeckých a rakouských zpravodajských služeb (v menší míře též švýcarské, italské, izraelské a japonské) na cizím území, především pak v NSR a v Rakousku.

Zvláště horečnou činnost vyvíjí západoněmecká rozvědka, která pokračuje ve stycích s nakontaktovanými čs. občany vyjíždějícími do NSR a běžně je vytěžuje nebo i úkoluje k získání vojenských informací, zvláště k dislokaci a výzbroji jednotek sovětských dílících v ČSSR. Stejnou intenzitu vykazuje také vídeňská residentura americké rozvědky.

Ve formách spojení západních rozvědek s agenturou nedošlo ke změnám: převažuje styk na území některého kapitalistického státu, zpravidla při služební nebo soukromé cestě spolupracovníka do ciziny; z neosobního styku známe spojení pomocí tajnopisu a v několika případech mikrotečkou nebo jednostranným radiovým stykem od rozvědky k agentovi.

Ve skutečnosti, že vojska pěti socialistických zemí vstoupila na naše území bez souhlasu čs. ústavních činitelů, spatřují nepřátelské rozvědky pro sebe neopakovatelnou příležitost k proniknutí do důležitých pozic v ČSSR. Nejanadnější možnost k tomu vidí ve využití těch desorientovaných a ideově rozkolísaných čs. občanů, kteří dleli po 20. srpnu v cizině. Využívajíce současně i jejich hmotných starostí, vytěžují je za odměnu k nej-různějším problémům.

Souběžně s tím působí různé instituce a hospodářské kruhy Západu na čs. vědeckou a technickou inteligenci v tom směru, aby se již nevrátila do vlasti. Sledují přitom dvojí cíl: citelně ochromit ČSSR o nejkvalifikovanější kádry, u ostatních pak spojují jejich dočasnou nebo trvalou emigraci s možností připravit je k zaverbování ke zpravodajským účelům.

Ve službách rozvědek se vší pravděpodobností pracuje určitá část zahraničních novinářů, kteří vyvíjejí horlivou činnost proti zájmům našeho státu. Nejvíce varovných signálů je u příslušníků USA a NSR. V současné době je v ČSSR kolem 100 zahraničních žurnalistů. Většina jich byla po 20 srpnu ubytována přímo na zastupitelském úřadě své země, kam přinášela čerstvé zprávy a kam také pilně dochází i nyní.

Drtivá většina těchto novinářů se snaží obstarávat a vyvézt do zahraničí maximum autentického a neoficiálního písemného, obrazového a zvukového materiálu (filmy, magnetofonové pásky) o současných poměrech v ČSSR. Tyto materiály jsou využívány v západním reakčním tisku a některé budou předány i krajanskému hnutí v USA. V tomto úsilí pomáhají zahraničním žurnalistům i někteří čs. občané. Část západních novinářů chce získat u nás stálé informátory o vývoji čs. vnitropolitického života; snaží se o to pro případ, že by byli z ČSSR vypovězeni nebo kdybychom jim pro příště odepřeli vstup na naše území. O tom, že četní západní žurnalisté dlící u nás po 20. srpnu disponovali značnými finančními částkami svědčí to, že jejich týdenní faktury v hotelích se pohybují kolem 30.000 Kčs.

Aktivizace protisocialistických sil uvnitř státu

Při posuzování těchto otázek je si třeba uvědomit,

že v průběhu polednového procesu Státní bezpečnost přestala fakticky uvnitř země pracovat. Přesto během polednového vývoje byly Státní bezpečností získány jednotlivé a v některých případech závažné protistátní projevy. Jde o jevy, které mají většinou své kořeny v předlednovém období. Byly dokumentovány, ale převážně se nepodařilo získat tolik údajů, které by vedly k trestnímu postihu.

I ve všech případech se potvrzovalo, že základní snahou všech těchto nepřátelsky zaměřených osob bylo vystupovat proti KSČ a zbavit jí vedoucí moci ve státě. Na této platformě se dařilo všem těmto silám relativně sjednocovat svoji činnost. V některých případech usilovaly o spojení na zahraniční centra a rozvědky. Rozvědky a zpravodajská centra však samy navazovaly různé kontakty na osoby, které byly předmětem jejich zájmů.

Polednového vývoje využili pro své záměry někteří jednotlivci, kteří se formovali v různé skupiny a proudy a snažili se pro své záměry a cíle získávat další spolupracovníky a pozice. V řadách křesťanských intelektuálů vyjadřoval své názory PhDr. Ladislav HEJDÁNEK z Prahy, vedoucí ideolog tzv. nové orientace v Evangelické církvi, v tom směru, že ideální bude vytvořit levou křesťanskou frontu, která by kromě katolíků a protestantů sdružovala i vyznavače jiných náboženství. Podle jeho téze je nutné orientovat lidi s určitým profilem a ideou. Socialismus je podle HEJDÁNKY tragedie a byl našim národům vnucen. Chtějí-li křesťané něco udělat, musí jít ruku v ruce s marxisty. Sociální křesťanství pokládá HEJDÁNEK za perspektivní, musí se však vytvořit na politické platformě. Je třeba začít s mládeží a jako formou použít ekumenických seminářů. Spolupráci s marxisty vidí v tzv. cestě "malých forem", přes které chce dojít k sociálnímu řádu, který bude mít křesťanský základ.

Podle něho nemá význam v současné době zakládat opoziční stranu a nedoporučoval ani vstup do politických stran, zastoupených v NF, které jsou zkompromitované. Za nejdůležitější pokládá vytváření nátlakových čet, ovlivňování komunistů, provádění subverzní - rozkladné činnosti.

Hlavní činnost "nové orientace" byla v evangelické církvi, kde postupně získávala pozice. Méně intenzivní činnost této skupiny v čele s HEJDÁNKEM byla zaznamenána mimo rámec evangelické církve i když zde byly určité styky i s osobami z oblasti kultury a vědy a HEJDÁNEK nakonec uplatňoval i přímo vliv na jejich politické smýšlení.

HEJDÁNEK udržoval řadu styků s cizinci, nepřátelky zaměřenými proti ČSSR. Jedním z nich byl J. DOMENACH, francouzský žurnalista, podezřelý ze spolupráce s francouzskou rozvědkou, přítel TIGRIDA.

Jeden z čelných antikomunistických živelů, známý tím, že bojoval proti komunistické straně již za první republiky i po roce 1945 je prof. Václav ČERNÝ, vědecký pracovník ČSAV, bez politické příslušnosti. ČERNÝ stále organizuje ideová seskupení lidí, kteří svými schopnostmi, možnostmi, postavením a názory by se mohli stát jádrem určité opozice proti KSČ. ČERNÝ je ve styku se zahraničím, po linii Francie a USA.

Základní směr, který sledoval byl, aby akce organizované ze zahraničí byly v souladu a vzájemně se doplňovaly se zájmy a činností ČERNÉHO a jeho přátel a i s celkovou situací v ČSSR. Získané poznatky potvrdily, že se svými styky v oblasti tisku, rozhlasu a televize se podílel na vytváření skupin, které měly a nepochybně prováděly nátlakovou politiku. Činnost ČERNÉHO má organizačně zpravodajský charakter, zvláště ve spojení s Tigridem.

Podle slov ČERNÉHO chtěli Francouzi udělat vše proto, aby ČSSR mohla jednat co nejsamostatněji, nezávisle na SSSR. S českou opozicí nemohou Francouzi navázat oficiální styky, ale použijí prý všech forem, aby do nás napěchovali knihy, kulturu a aby naše komunisty kompromitovali. Budou zvat komunistické spisovatele do Francie a každý spisovatel, který se vrátí, bude ideologicky narušen. To je jejich metoda. Francouzům nevadí socialistické Československo, když to bude socialismus Masarykovský, nebo jakýkoliv demokratický.

Činnost dr. Ivana SVITÁKA je obecně známa. Státní bezpečnost zjistila časté schůzky s mnoha cizinci o kterých je známo, že pracují proti ČSSR ve službách západních rozvědek.

V činnosti SVITÁKA je charakteristické, že ze sféry filosofických názorů (různé úrovně) přešel do oblasti politické činnosti a zde začal systematicky s prof. ČERNÝM vytvářet ideové a organizační předpoklady pro zformování opozice protikomunistických sil. V tomto smyslu také začal využívat tvořícího se klubu KAN.

V dubnu 1967 na přednášce, organizované obvodní lidovou knihovnou v Praze - Žižkov citoval své tzv. "Desatero mladého intelektuála", které m. j. obsahuje výzvu k mladé inteligenci k "evropanství" a k nutnosti boje proti "lumpům" v našem politickém životě a "mocnářům" - manipulátorům všech odstínů i za cenu střílení. Uvedené "Desatero" otiskl západoněmecký časopis Frankfurter Allgemeine Zeitung a vysílal rozhlas Deutsche Welle.

Po lednu 1968 stupňoval SVITÁK publicistickou a přednáškovou činnost, zostril své opoziční a protikomunistické názory. Vyvolal novou psychózu o údajné vraždě Jana Masaryka v časopise Student. (Tento neuvážený krok mu vytkl Václav ČERNÝ jako čin, který nebyl v zájmu vyšších cílů vhodný a který se může obrátit proti nim

zejména ze strany SSSR, který byl označován za organizátora údajné vraždy Masaryka.)

Články a přednášky SVITÁKA obsahovaly pokusy ovlivňovat demokratizační proces v negativním smyslu. Popíral výsledky uplynulých 20 let a doporučoval provést "demokratický převrat" s nastolením politického systému. Přednášky pro KAN formuloval v tom smyslu, že 6 miliónů nestraníků rozhodne v obrodném procesu a proto žádal založení strany z příslušníků KAN. Opoziční činnost uvažoval rozvíjet i mimo parlament ve studentském hnutí, různých klubech a pod. Obhajoval obnovení sociální demokracie a možnost cesty k dosažení svobody občanskou válkou.

V poslední době se zdržuje v cizině a podle neověřených zpráv se zapojil do aktivní protičeskoslovenské propagandy jako pomocník jednoho z hlavních tvůrců americké koncepce eroze socialismu, filosofa a bývalého poradce Bílého domu BRZEZYNSKÉHO.

Ing. Jaroslav CUHRA, potrestaný pro protistátní činnost v ilegální KDS v kruhu bývalých potrestaných pro protistátní činnost plánoval akce na proniknutí do lidové strany, v níž by měli jeho stoupenci reálnou možnost získat postupně vedoucí pozice. Předpokládal, že se podaří stoupencům KDS tyto pozice získat do sjezdu ČSL v letošním roce a tím se legálně začlenit do Národní fronty.

Prostřednictvím lidové strany chtěl získat i poslanecká místa ve volbách do NV a NS a tím připravovat postupně půdu pro zvrát socialistického zřízení parlamentní cestou. Snažil se získat podporu veřejných sdělovacích prostředků a vytvořit kádr lidí, kteří by přešli v rozhodné době do krajů a okresů, převzali spole apod. Za důležité považoval CUHRA proniknout do řad Bezpečnosti, jako hlavní opory současného zřízení.

Činnost ilegální KDS začala v roce 1948 po rozpuštění reakční lidové strany. Již tehdy hrál ing. Jaroslav CUHRA jednu z vedoucích rolí v křesťansko-demokratickém hnutí v ČSR. Vedení ilegální KDS mělo spojení s lidoveckou emigrací v zahraničí. K nejsilnější aktivizaci KDS došlo v letech 1950-53. Po roce 1960 byly získány poznatky o nových snahách vybudovat ilegální spojení do zahraničí. V hnutí KDS se angažovali i býv. činitelé demokratické strany na Slovensku a bývalí luďáci.

V polednovém vývoji byla zaznamenána aktivizace pravicových sociálních demokratů v úsilí obnovit činnost soc. dem. strany. vycházeli z hodnocení, že demokrati-začním vývojem se KSČ úplně zkompromituje nejen v ekonomice, ale i morálně a politicky.

Svoje cíle někteří prav. soc. dem. konsultovali i s emigranty, bývalými soc. dem. v cizině. Rovněž byli v aktivním styku s dvěma akreditovanými italskými novináři, kteří jejich snahy podporovali jak uvnitř naší země, tak i v italském tisku se základním stanoviskem, že předpokladem svobody a demokracie v ČSSR musí být obnova soc. dem.

Snahu o obnovení soc. dem. podpořila i tzv. IV. internacionála, která rozhodla za tím účelem zahájit propagační kampaň zasíláním různých tiskovin na dohodnuté adresy v ČSSR, zejména v řadách čs. studentů. Svědčí o tom poznatky, získané o činnosti francouzského studenta KRIVINE v ČSSR.

Úvahy o obnově sociální demokracie v ČSSR našly v polednovém vývoji konkrétní podobu v akcích přípravného výboru soc. dem. v jehož čele stanul Zdeněk BECHYNĚ a dalšími členy výboru se stali František ČOUPEK, Přemysl JANÝR, dr. Jaroslav KOHOUT, Josef MUNZAR, Petr KLÁŠTERSKÝ, ing. Jaroslav PEŘINA, Jaroslav ŠIŠKA, dr. Josef VEVERKA a Vladimír SCHOVÁNEK.

Jedním z prvních opatření, které měla sociální demokracie uskutečnit v rámci svého programu bylo ovládnout ROH a tím získat určité pozice mezi dělníky. Jakýmsi mluvčím politiky obnovené sociální demokracie se stal časopis Student.

MIČKA z městského výboru SDS se sešel s emigrantem Josefem JONÁŠEM, bývalým funkcionářem soc. dem. mládeže před rokem 1948, spolupracovníkem americké rozvědky a členem redakční rady časopisu Svědectví, který jej ujistil o podpoře SDS v ČSSR a nabízel jí pomoc ve formě tiskovin.

V červenci byl v Praze prof. dr. SCHWEIZER Karl, působící na iniversitě v Kolíně nad Rýnem. Jeho posláním v Praze mělo být navázat styky s některými funkcionáři soc. dem. strany a Ivanem SVITÁKEM a orientovat snahu západoněmecké soc. dem. strany o účinnou pomoc při rozvíjení činnosti soc. dem. strany v ČSSR.

Styky přípravného výboru byly navázány i do Rakouska a Anglie.

Původní poznatky získávané Státní bezpečností a některé z nich zveřejněné v tisku o jednotlivcích, kteří sledovali jiné cíle, než pomáhat při splňování základních oprávněných požadavků osob postižených v procesech z padesátých let se dále potvrzovaly. ~~Poručení~~ Po zrušení K-231 dne 6. 9. 1968 celá řada členů a funkcionářů doporučovala, aby přešli do politických stran nebo společenských organizací, kde by mohli pokračovat v činnosti, započaté v klubu. Zvláště doporučovali vstoupit do socialistické nebo lidové strany, SPB a do Společnosti pro lidská práva. Postupně tam usilovat o to, aby KSČ se v masách občanů diskreditovala a ztratila právo být vedoucí silou. Další vývoj země aby probíhal bez komunistů a přátelství se SSSR.

Tyto záměry a cíle se projeví i u těch funkcionářů K-231, kteří odešli v srpnových dnech z ČSSR a setrávají v zahraničí, kde chtějí pokračovat v činnosti K-231, zaměřené proti KSČ a socialistickému státu.

V tomto roce se podstatně zvýšil výskyt protistátních písemností a letáků. Oproti 1. pololetí 1967, kdy byl zjištěn výskyt 475 kusů letáků, za stejné období v roce 1968 jich bylo zjištěno 952 kusů. Skutečný počet je však ještě vyšší, protože úřady, redakce nebo jiné instituce i většina soukromých osob přestaly Bezpečnosti písemnosti předávat.

V současné době dochází na celém území ČSSR ke značnému výskytu nelegálních tiskovin, letáků, anonymních písemností, nápisů a kreseb, jejich obsah je v hrubém rozporu se snahou státních a stranických orgánů o normalizaci poměrů v souladu s požadavky Moskevských dohod. Obsahem a rozšiřováním jsou často páčány trestné činy.

- Nejpodstatnější část anonymů a letáků napadá a hrubě osočuje KSČ a stranické představitel. Často se objevují hesla "Pryč s bolševismem". "Svrhnout KSČ", "Smrt komunismu". KSČ je označována za fašistickou stranu a pisatelé žádají její rozpuštění.
- Je vyhrožováno fyzickou likvidací prezidentu republiky, předsedovi vlády, I. tajemníkovi KSČ a dalším stranickým a vládním představitelům.
- Častým terčem protistátních písemností je naše společenství se SSSR. SSSR je obviňován z vykořisťování naší republiky, je poukazováno, že zasahuje do našich vnitřních záležitostí, požadováno navrácení bývalé Podkarpatské Rusi, požadován odklon od hospodářské spolupráce se SSSR apod.
- Naši občané jsou nabádáni ke stávkám a brzdění výroby.